

1 Bevisbörd

Varje part ska bevisa de sakförhållanden som han eller hon åberopar som grund för sina yrkanden eller invändningar. Käranden ska bevisa att hans eller hennes yrkanden är befogade och motsvarande gäller beträffande svaranden och dennes invändningar.

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Bevis får läggas fram av parterna i målet och av andra berörda parter. Om en part i målet eller andra berörda parter saknar möjlighet att lägga fram viss bevisning får domstolen, på motiverad begäran av parterna, begära in bevis.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Ett sakförhållande som domstolen erkänt vara allmänt känt behöver inte bevisas.

Sakförhållanden som fastställts i en civilrättslig dom som vunnit laga kraft behöver inte heller bevisas igen vid prövning av andra civilrättsliga ärenden som avser samma parter.

En brottmålsdom som vunnit laga kraft är endast bindande för den domstol som prövar det civilrättsliga ansvaret hos den person som brottmålsdomen avser i den utsträckning det gäller frågan om huruvida den brottsliga handlingen eller underlåtenheten har ägt rum och huruvida personen i fråga gjort sig skyldig till denna.

Sakförhållanden som fastställts i lag behöver inte bevisas. Denna presumtion får bestridas enligt det gängse förfarandet.

En part behöver inte heller bevisa sakförhållanden som den andra parten inte bestridit i enlighet med de förfaranden som anges i civilprocesslagen.

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

Domstolen ska ta ställning till bevisen i enlighet med sin inre övertygelse, som ska grunda sig på bevis som vid domstolsförhandlingen underkastats en allsidig, fullständig och objektiv prövning, med ledning av sitt rättsmedvetande, som ska grunda sig på logikens lagar, vetenskapliga rön och personliga erfarenheter. Domstolen måste i sin dom ange varför den gett ett visst bevis företräde framför ett annat och varför den ansett vissa sakförhållanden vara bevisade men inte andra. Inga bevismedel har på förhand ett visst värde som är bindande för domstolen.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Enligt civilprocesslagen åvilar bevisbördan parterna, men i lagen fastställs också ett antal enskilda fall där domstolen på eget initiativ kan begära in bevis (t. ex. i frågor som rör ett barns intressen). Om domstolen anser att det inte lagts fram några bevis för något av de sakförhållanden som parterna åberopar som grund för sina yrkanden eller invändningar ska den meddela parterna detta och vid behov fastställa en tidsfrist för framläggande av sådana bevis.

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Det är parterna som ska lägga fram skriftliga bevis och bevisföremål för domstolen. Om de åberopar muntliga vittnesmål ska domstolen kalla det vittne som parterna angett till domstolsförhandlingen för att ta upp dennes vittnesmål. Bevisningen förs till handlingarna i målet.

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Domstolen godtar endast i lag fastställda bevis som är av betydelse för målet. Domstolen får avvisa bevisning som lämnats in senare än 14 dagar före domstolsförhandlingen, om inte domaren fastställt en annan tidsfrist för framläggande av bevisning. Under domstolens handläggning av målet får bevis läggas fram på motiverad begäran av en part i tvisten eller av andra berörda parter, om detta inte försenar behandlingen av målet, om domstolen finner att det finns giltiga skäl till att bevisen inte lämnats in i tid eller om bevisen avser sakförhållanden som blivit kända först under domstolens handläggning av målet. Ett vittnesmål får inte användas som bevis om det grundar sig på uppgifter från okänd källa eller uppgifter som lämnats av andra personer, om dessa personer inte har förhörts.

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

Yttranden från parterna i tvisten och av berörda tredje parter med uppgifter om sakförhållanden som de åberopar som grund för sina yrkanden eller invändningar är att betrakta som bevis om de bestyrks av andra bevis som prövats vid domstolsförhandlingen.

Vittnesmål från vittnen och sakkunniga.

Skriftliga bevis – handlingar eller andra uppteckningar med uppgifter av betydelse i målet som upptecknats med bokstäver, siffror och andra skrivtecken eller med hjälp av andra tekniska hjälpmedel och inspelningsutrustning (ljudinspelningar, videoband, datordisketter m.m.).

Materiella bevis.

Rapporter från sakkunniga.

Sakkunnigutlåtanden.

Myndighetsrapporter.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Det finns inte någon skillnad i sak eftersom såväl ett muntligt vittnesmål från en sakkunnig och andra vittnen som ett skriftligt sakkunnigutlåtande är att betrakta som bevis. Ett vittne eller en sakkunnig som av domstolen kallats att vittna måste infinna sig i domstolen och tala sanning om de omständigheter han eller hon har kännedom om (vittnen) eller ge ett objektivt utlåtande om vetenskapliga, tekniska, konstnärliga eller andra sakförhållanden som de har undersökt.

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Inga bevismedel har på förhand ett visst värde som är bindande för domstolen, men domstolen måste i sitt domslut ange varför den gett ett visst bevis företräde framför ett annat och varför den ansett vissa sakförhållanden vara bevisade men inte andra.

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Ja, eftersom sakförhållanden som enligt lag endast får bevisas med vissa bevismedel inte får bevisas med några andra bevismedel.

Domstolen godtar endast sådana bevismedel som angetts i lag.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Inget vittne som kallats att vittna i domstol har rätt att vägra att avge vittnesmål utom i de fall som fastställs i lag.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

Följande kan vägra att vittna:

Personer som är släktingar till någon av parterna i rakt upp- och nedstigande led eller första eller andra gradens släktingar i sidoledd, make, första gradens svägrar eller svägerskor eller familjemedlemmar till parterna.

Personer som är vårdnadshavare eller förmyndare för någon av parterna eller personer som någon av parterna är vårdnadshavare eller förmyndare för.

Personer som är inblandade i en annan rättstvist med någon av parterna.

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Den som vägrar vittna av skäl som domstolen finner vara ogiltiga och det vittne som medvetet talar osanning gör sig, om han eller hon uppnått 14 års ålder, skyldig till brott enligt strafflagen.

Om ett vittne, utan giltig anledning, inte hörsammar en domstols eller domares kallelse att infinna sig i domstolen, får domstolen utdöma böter på högst 60 euro eller tvinga vittnet att infinna sig i domstolen.

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Präster är inte skyldiga att vittna om omständigheter som de fått kännedom om i samband med bikt, och personer som på grund av sitt ämbete eller yrke inte har rätt att röja vissa uppgifter som anförtrots dem är inte skyldiga att vittna om dessa uppgifter.

Minderåriga är inte skyldiga att vittna om omständigheter som kan anföras mot deras föräldrar, far- eller morföräldrar eller syskon.

Personer som på grund av fysiska eller psykiska hinder inte kan uppfatta omständigheter av betydelse i målet på ett korrekt sätt är inte skyldiga att vittna.

Barn yngre än sju år är inte skyldiga att vittna.

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Ett vittne som erhållit kallelse måste infinna sig i domstolen och tala sanning om de omständigheter han eller hon har kännedom om. Vittnet måste svara på frågor från domstolen och parterna. Domstolen får förhöra vittnet i vittnets bostad, om vittnet på grund av sjukdom, ålder, funktionshinder eller annat giltigt skäl inte kan infinna sig i domstolen. Vittnesförhöret kan även genomföras via en videokonferens. Beroende på var vittnet befinner sig kan videokonferensen genomföras i domstolen eller på en särskild plats avsedd för detta ändamål.

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Parterna i en tvist får bestrida äktheten hos skriftliga bevis.

Skriftliga bevis får inte bestridas av en person som själv har undertecknat bevisen. Han eller hon får emellertid bestrida bevisen genom att väcka separat talan om namnteckningen tillkom genom påtryckning, hot eller bedrägeri. Han eller hon får också lämna in en motiverad förklaring om att ett skriftligt bevis är förfalskat. Om domstolen finner att beviset har förfalskats undantar den detta bevis och underrättar en allmän åklagare om att förfalskning skett. För att pröva en förklaring om att ett skriftligt bevis är förfalskat får domstolen tillsätta en expertutredning eller begära andra bevis. Om domstolen fastställer att en part utan giltiga skäl inlett en tvist gällande förfalskning av skriftliga bevis får domstolen döma denne till böter.

Enligt civilprocesslagen är en person som kallats att vittna skyldig att infinna sig i domstolen och tala sanning om de omständigheter han eller hon har kännedom om. Om en part vill bevisa vissa omständigheter med hjälp av ett vittnesmål måste han eller hon i sin begäran till domstolen om att höra vittnet ange vilka viktiga aspekter i målet som vittnet kan tänkas bekräfta.

3.2 Kan en parts utsaga användas som bevisning?

Yttranden från parter i tvisten och tredje parter som innehåller uppgifter om sådana sakförhållanden som de åberopar som grund för sina yrkanden eller invändningar är att betrakta som bevis om de bestyrks av andra bevis som prövats vid domstolsförhandlingen. Om en av parterna erkänner sakförhållanden som den andra parten åberopar som grund för sina yrkanden eller invändningar får domstolen betrakta dessa sakförhållanden som bevisade om det inte råder några tvivel om att erkännandet inte skett till följd av bedrägeri, våld, hot eller villfarelse eller i syfte att dölja sanningen.

Senaste uppdatering: 07/02/2019

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.